

Zilele Academice Timișene – Secțiunea Psihologie

Universitatea De Vest Timișoara, 22-24 Mai 2003

Zilele Academice Timișene din acest an s-au desfășurat la secțiunea "Psihologie" sub forma unei mese rotunde în ziua de 22 mai la Centrul de Studii și Cercetări Psihologice din Timișoara. La acest eveniment au participat cadre didactice din Catedra de Psihologie a Facultății de Sociologie și Psihologie din Universitatea de Vest din Timișoara și invitații lor, dintre care amintim prezența onorantă a domnului prof. univ. dr. Horia Pitariu, titular al Catedrei de Psihologie din cadrul Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj.

Întâlnirea a fost coordonată de doamna prof. univ. dr. Anca Munteanu, Cancelar al Facultății de Sociologie și Psihologie din Universitatea de Vest Timișoara și a avut trei teme pe ordinea de zi:

1. Prezentarea Grupului de studii și cercetări privind relația oameni - environment (Research Unit in People - Environment Studies) din cadrul Centrului de Studii și Cercetări Psihologice din Timișoara;
2. Prezentarea Manualului de tehnici și metode pentru dezvoltarea abilităților studentului;
3. Prezentarea Proiectului privind evaluarea și dezvoltarea capacității de integrare a specializării "psihologie" pentru sistemului PBL (Problem based learning)

Grupul de Studii și Cercetări privind Relația Oameni – Environment (Research Unit in People - Environment Studies) și-a propus să creeze un centru de excelență în cercetare în domeniul psihologiei ambientale în Timișoara. Obiectivele sale sunt:

- facilitarea comunicării dintre specialiștii preocupați de relația dintre oameni și mediul lor fizic;
- stimularea cercetării și inovării în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață;
- promovarea integrării dintre cercetare, educație, politică și practică în domeniul environmental.

Prezentarea grupului s-a axat pe ceea ce am făcut până acum și pe ceea ce vom face în viitor. Grupul de Studii și Cercetări privind Relația Oameni – Environment reunește 21 de persoane din care 5 cadre didactice din Catedra de Psihologie și 11 studenți (9 studenți la Psihologie și 2 studenți la

Arhitectură) împreună cu 5 colaboratori externi, toți universitari. În momentul actual principalele sale direcții de cercetare sunt date de studiul consecințelor regimului comunist asupra locuirii (blocurile; spațiul public vs. spațiul privat; spațiul de locuit, atașamentul față de loc) și efectele industrializării. Grupul, cu prrijinul IAPS (Asociația Internațională a Oamenilor de Știință, Cercetători și Practicieni din Domeniul Social și Environmental preocupați de fațetele diferite ale relației dintre oameni și mediu lor fizic, social, cultural, ambiental, arhitectural etc.) a realizat o sinteză intitulată *People Environment Studies in Romania*, primul Curs de psihologie environmentală din România, a publicat articole și va organiza un Workshop de psihologie environmentală în cadrul Zilelor Psihologiei Timișorene în perioada 21 - 22 noiembrie 2003, la Centrul de Studii și Cercetări Psihologice Timișoara.

Cel de-al doilea punct pe ordinea de zi a fost prezentarea proiectului "Manual de Tehnici și Abilități Academice" realizat de un colectiv de cadre didactice tinere ale Catedrei de Psihologie.

Atunci când trecem dincolo de baricadă, în sensul că statutul de student este schimbat cu cel de cadru didactic, simțim că trebuie să facem exact ceea ce ne-am dorit de la cei din spatele catedrei. Fiecare dintre noi, la disciplinele pe care le supervizează, oferim studenților îndrumare științifică, principii de lucru și suport. Dar, uneori, acest efort nu este suficient ci trebuie mobilizate mai multe resurse și persoane, într-un efort concertat, pentru că oferta academică să capete legitimitate, consistență și coerență.

Iată câteva premise de la care a pornit ideea elaborării unui manual pentru uzul studenților din care aceștia să învețe etapele unei cercetări, realizarea unui raport de cercetare, normele APA de redactare a unui material științific în domeniul psihologiei, aspecte legate de etica cercetării. De asemenea, manualul oferă studenților principiile de elaborare ale unui eseu și prezintă metoda studiului de caz, cu exemple din domeniul clinic, organizațional și educațional.

În partea a doua a manualului sunt prezentate o serie de abilități academice cum ar fi: prezentarea unei lucrări la simpozioane naționale și internaționale, managementul timpului, abilități de comunicare, relaționare și organizare a activității individuale și de grup, etapele și tehnicile de redactare a unei propuneri de cercetare, analiza critică a unui articol.

Dar, ceea ce este la fel de important ca și conținutul științific al proiectului nostru este cooperarea care s-a stabilit între toți colegii noștri tineri și foarte tineri. Cei care s-au înrolat voluntar la acest proiect au pus multă pasiune în elaborarea materialelor proprii, dar și în oferirea de feedback în raport cu materialele elaborate de colegi. Iar exigența în raport cu sine și cu ceilalți a fost dublată permanent de o colegialitate remarcabilă ceea ce a dus la construirea unei atmosfere de lucru extrem de stimulativă.

Cel de-al treilea moment al întâlnirii, și cel mai așteptat de participanți, a fost prezentarea *Proiectului privind evaluarea și dezvoltarea capacității de integrare a specializării "Psihologie" pentru sistemului PBL (Problem-based learning)*. Proiectul, ce preocupă o parte din membrii Catedrei de Psihologie de aproape un an, se întinde pe o perioadă de timp medie, până în 2006, planificarea și prezentarea fiind realizată de o echipă de cadre didactice ale Catedrei de Psihologie.

Ideea acestui proiect s-a dezvoltat în urma participării în luna iunie a anului 2002, a patru cadre universitare de la Catedra de Psihologie a Universității de Vest din Timișoara la un *workshop* organizat de Facultatea de Psihologie de la Universitatea din Maastricht, Olanda – *Problem-based Learning*. La acest *workshop* au fost prezentate *modalități de învățare activă prin creare și rezolvare de probleme* în condițiile sistemului tutorial, cum funcționează un astfel de sistem, care sunt efectele, precum și cum se poate implementa un astfel de sistem.

Învățarea Bazată pe Probleme (PBL) - obiectul acestui proiect - este o metodă de învățare bazată pe principiul folosirii problemelor ca punct de start pentru achiziția și integrarea noilor cunoștințe.

Structura educațională alternativă, reprezentată de învățarea bazată pe probleme, influențează într-o manieră specifică modul de valorificare a resurselor educaționale, atât de către studenți, cât și de către profesori. Acest sistem educațional dispune de un set de linii-

forță ce îi conferă individualitate în raport cu celelalte sisteme educaționale, cele mai semnificative dintre acestea fiind:

- *centrarea pe student*: cu totul altfel decât în sistemul tradițional de învățământ, învățarea nu este bazată pe transferul de cunoștințe de la instructor la student, ci pe procesul individual de învățare al studentului.
- *învățarea bazată pe probleme*: punctul de plecare al procesului de învățare îl constituie problemele care sunt discutate în profunzime de către un grup restrâns de studenți. Acestea sunt formulate într-o asemenea manieră încât permit formularea unui număr de posibile direcții rezolutive. Pornind de la aceste discuții, studenții își formulează anumite "obiective de învățare", pe care vor încerca să le elucideze prin studiu individual, în acord cu o bibliografie specifică.
- *participarea în grupurile tutoriale*: procesul de instrucție se desfășoară în cadrul unor grupe tutoriale, cu un număr de aproximativ zece studenți, care se întâlnesc de două ori pe săptămână. În cadrul acestor întâlniri, sunt discutate probleme specifice, cu ajutorul unor manuale (*task manuals*) în care sunt incluse sarcinile studenților pe parcursul unui semestru. Aceste grupe sunt supervizate de către un tutore care monitorizează procesul de învățare. Succesul activităților derulate depinde, pe de o parte, de modul în care studenții abordează sarcinile specifice (utilizând „metoda celor șapte pași”), iar pe de altă parte, de interacțiunile care se stabilesc între membrii grupelor tutoriale. Pentru a putea să se adapteze acestui stil de lucru, studenții trebuie să dețină un ansamblu de abilități, care le permit să aplice cu succes metodologia specifică abordării problemelor, participării în grupele tutoriale, precum și evaluării. Achiziția acestor abilități specifice se realizează în cadrul unui proces de învățare bine fundamentat.
- *motivarea individuală*: centrarea pe probleme și discuția de grup stimulează studenții să achiziționeze cunoștințe relevante și abilități în mod independent. *Accentul pe motivația individuală este trăsătura centrală a PBL-ului.*

Catedra de Psihologie a Universității de Vest valorizează aceste avantaje ale sistemului educațional centrat pe probleme și

susține proiectul detaliat în cadrul manifestării, ale cărui obiective sunt:

- realizarea diagnozei organizaționale privind capacitatea de integrare a specializării „Psihologie” pentru sistemul PBL;
- identificarea principalelor probleme legate de implementarea sistemului PBL;
- elaborarea de strategii și alternative în vederea implementării sistemului PBL.

Dintre toate proiectele în derulare ale Centrului de Studii și Cercetări Psihologice din Timișoara, proiectul Manualului de Tehnici și Abilități Academice este cel mai avansat, acesta aflându-se în fază de preprint. Astfel, studenții viitorului an I se vor putea bucura de informațiile sintetizate pentru ei.

Sperăm ca proiectul să își găsească o finalitate pe măsura efortului depus iar produsul lui să fie valorizat de către studenți și nu numai!

Corina Ilin
Delia Virgă
Cătălina Zaborilă